

Ítéltábla

Gf. IV. 30.209/2007/14.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Novák Zoltán ügyvéd (3525 Miskolc, Városház tér 22.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Kiszeli Ferenc ügyvéd (1027 Budapest, Margit krt. 7. II/4.) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2006. október 10-én meghozott 6.G.40.021/2006/26. számú ítélete ellen, az alperes részéről 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és a felperes részéről a másodfokú eljárás során előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

v é g z é s t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig hatályon kívül helyezi és - ebben a körben - az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú perköltségét 527 800 (Ötszázhuszonhétezer-nyolcszáz) Ft-ban, az alperes másodfokú perköltségét pedig 1 200 000 (Egymillió-kettőszázezer) Ft-ban állapítja meg.

Ez ellen a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 2006. október 10-én, 26. sorszámon meghozott ítéletében arra kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 23 785 379 Ft-ot, valamint 281 500 Ft után 2005. július 25-től 2005. november 3-ig járó 7% kamatot, 3 804 579 Ft tőkeösszeg után pedig 2005. július 25-től 2005. december 31-ig 7%, 2006. január 1. napjától a kifizetés napjáig pedig évi 6% kamatot.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Részperköltségként az alperest a felperes javára 1 600 000 Ft megfizetésére kötelezte azzal, hogy a felek a további költségeiket maguk kötelesek viselni.

A megállapított tényállás szerint a felperes 2004. november 19-én adott ajánlata és az alperes arra vonatkozó nyilatkozata alapján a felek között építéssel vegyes vállalkozási szerződés jött létre a ...-ban épülő terménylerakó kikötő keleti-nyugati síktároló szerkezetének kivitelezési munkálataira.

A szerződésben a felek az elvégzendő munkák ellenértékét tájékoztató jelleggel nettó 27 736 613 Ft összegben határozták meg azzal, hogy a vállalkozói díj pontos összegét a kölcsönösen elfogadott egységárak alapulvételével, utólagos részletes felmérés alapján fogják meghatározni.

A felperes az így létrejött szerződésben vállalt munkát elvégezte. A kivitelezés során a felperes az alperes felé 42 478 825 Ft összegben állított ki számlákat, amelyekből az alperes 38 674 246 Ft-ot egyenlített ki.

A felperes a módosított keresetében 26 146 570 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, arra hivatkozással, hogy a részéről elvégzett munkákért járó vállalkozói díjból ennyit még nem fizetett meg.

Az alperes vitatta a felperes elszámolásának helyességét. A felperes követeléséből bruttó 6 377 185 Ft-ot elismert, azt meghaladóan azonban a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a pert megelőzően a felperes kérelmére lefolytatott előzetes bizonyítási eljárásban beszerzett és a per során kiegészített igazságügyi műszaki szakértői vélemény alapján az ítéletében megállapította, hogy a felperes az alperes számára összesen bruttó 62 459 625 Ft értékű munkát végzett el, amely összegben belül a többletmunkák értéke 7 712 250 Ft-ot, a pótmunkák értéke pedig 20 076 609 Ft-ot tett ki, amelyből az alperes eddig csupán 38 674 246 Ft-ot egyenlített ki. A fennálló tartozása tehát 23 785 379 Ft, amelyek megfizetésére az alperest kötelezte. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes csak a már leszámlázott vállalkozói díjakból fennálló tartozása, tehát 3 804 579 Ft után köteles késedelmi kamatot fizetni, amelynek mértékét a bíróság a keresetben foglaltak szerint határozta meg.

Annak megállapítására tekintettel pedig, hogy az alperes a már teljesített vállalkozói díjakból is késedelmesen fizetett meg 281 500 Ft-ot, ez után az összeg után is késedelmi kamat fizetésére kötelezte az alperest, az esedékességtől a teljesítés napjáig.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezést, a felperes pedig csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének azt a rendelkezését, amellyel őt 3 804 579 Ft megfizetésére kötelezte, nem vitatta, az ítélet ezt meghaladó rendelkezéseit azonban hatályon kívül helyezni és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat meghozatalára utasítani kérte. Állította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat tévesen értékelte, a tényállást helytelenül állapította meg és abból téves jogi következtetéseket vont le. Az alperes a fellebbezésében is fenntartotta azt a jogi álláspontját, amely szerint a felek között átalánydíjas vállalkozási szerződés jött létre, bruttó 34 670 766 Ft átalánydíj kikötésével. Nem vitatta, hogy a felperes a szerződésben meghatározottat meghaladó mennyiségű munkát végzett el, amelyből a többletmunka értékét bruttó 2 684 550 Ft-ban, a műszaki szükségességből elvégzett pótmunka értékét pedig bruttó 8 848 800 Ft-ban ismerte el, amely összegek figyelembevételével - számítása szerint - a felperest összesen bruttó 46 204 116 Ft vállalkozói díj illeti meg, amelyből 38 674 246 Ft-ot már kiegyenlített.

Az alperes a fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság részéről az ítékezés alapjául elfogadott szakértői vélemény megállapításait. Álláspontja szerint a szakértő a szakvélemény elkészítése során a zsákszatra és a betonacélra vonatkozó tételek esetében önkényesen tért el a felek szerződésében kikötött, illetőleg az egyes teljesítésigazolásokon

szereplő egységáráktól, valamint indokolatlanul nem volt figyelemmel arra, hogy időközben a jogszabályok változása folytán az Áfa mértéke 25%-ról 20%-ra csökkent.

A Rédler-csatorna szigetelésével összefüggésben pedig azt állította, hogy azt a munkát a felperes más megrendelésére végezte el és másnak számlázta le, annak ellenértékét tehát tőle jogszerűen nem követelheti. Mindezekre tekintettel állította, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének fellebbezett rendelkezését megalapozatlanul, az aggályos műszaki szakértői vélemény téves megállapításaira alapítottnak hozta meg, amely a fellebbezéssel érintett körben az eljárás megismétlését, az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását indokolja.

A felperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségre vonatkozó rendelkezését kérte megváltoztatni akként, hogy a másodfokú bíróság az alperes részéről a számára fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2 528 080 Ft-ban állapítsa meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által számára megítélt 221 920 Ft ügyvédi munkadíj „méltánytalanul alacsony”. Előadta, hogy a felperes és a jogi képviselője 1 000 000 Ft ügyvédi munkadíjban állapodtak meg az elsőfokú eljárásban történő jogi képviselő ellátásáért. Ezt az összeget a felperes a jogi képviselőnek - részletekben - meg is fizette. Ennek igazolására a csatlakozó fellebbezéséhez mellékelte a jogi képviselő részéről kiállított számlákat, amelyek figyelembevételével kérte az alperest az elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból származó költségek megfizetésére kötelezni, a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2.§ (1) bekezdésének a.) pontjára hivatkozással. Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság a perköltsége összegének meghatározásakor vegye figyelembe a biztosítási intézkedés elrendelése iránti kérelmében lerótt 150 000 Ft eljárási illetéket is, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett számításba.

Az alperes fellebbezésére vonatkozó ellenkérelmében pedig a felperes az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett részének helybenhagyását és az alperesnek a másodfokú perköltségében történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a elsőfokú bíróság a felek szerződésének helyes értelmezésével, jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a közöttük nem átalánydíjas vállalkozási szerződés jött létre, amelyet önmagában az is igazol, hogy az elvégzett munkát az alperes minden esetben tételes felmérés után igazolta le, a felperes pedig a számláit a tételes elszámolások után állította ki.

A felperes „Az általános forgalmi adóról” szóló 1992. évi LXXIV. törvény 28.§ (4) bekezdésére, valamint a 2005. évi XCVII. törvény 3.§ (3) bekezdésére hivatkozással állította, hogy a felek jogviszonyában felszámítandó Áfa mértéke az időközben bekövetkezett forgalmi adómérték csökkenés ellenére 25%.

Az alperes fellebbezésében levezetett számításokkal összefüggésben pedig a felperes azt állította, hogy azok „légből kapottak”, megalapozottságukat ugyanis az alperes semmivel nem bizonyította. Hivatkozott ugyanakkor arra, hogy az alperes a szakértői véleményt már a peres eljárás megindítása előtt megkapta, arra azonban érdemi, elfogadható észrevételt nem tett.

A peres felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének az ellen a rendelkezése ellen, amelyben az alperest a már leszámított tételekből fennálló, 3 804 579 Ft összegű tartozása és annak kamatai megfizetésére kötelezte.

Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ez a rendelkezése a Pp. 228.§ (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, a másodfokú bíróság pedig a felek jogvitáját illetően a Pp. 253.§ (3)

bekezdése alapján csak a fellebbezési- és csatlakozó fellebbezési kérelmek korlátai között hozott határozatot, amelynek során a Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy az alperes fellebbezése alapos annyiban, hogy az elsőfokú bíróság a felperes további vállalkozói díj iránti követelése megalapozott elbírálásához szükséges mértékben a tényállást nem tárta fel. A rendelkezésre álló adatok alapján a felperes további kereseti kérelme tárgyában megalapozott döntés nem hozható. Ahhoz a bizonyítási eljárás olyan mértékű kiegészítése szükséges, amelynek terjedelme a másodfokú bíróság feladatkörét meghaladja. Ezért a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 252.§ (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és - ebben a körben - az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Azt az elsőfokú bíróság helyesen, a rendelkezésére álló bizonyítékok megfelelő értékelésével állapította meg, hogy a peres felek a szerződésükben írt nettó 27 736 613 Ft-ot csupán tájékoztató jelleggel, irányárként jelölték meg, a megállapodásuk tényleges tartalma azonban arra irányult, hogy a felperesnek járó vállalkozói díj összegét utólag történő tételes felmérés alapján állapítják meg, a szerződés mellékletében meghatározott, a felek részéről kölcsönösen elfogadott egységárak alapulvételével. Ennek a megállapításnak a helyességét a felperes ajánlatára adott alperesi válasz első oldalán leírtak mindenben alátámasztják. Megalapozatlanul állította ezért az alperes a fellebbezésében, hogy a felek között átalánydíjas vállalkozási szerződés jött létre.

Alaptalanul sérelmezte az alperes a fellebbezésében az Áfa 25%-os mértékben történő felszámítását is. „Az általános forgalmi adóról” szóló, módosított 1992. évi LXXIV. törvény (Áfa tv.) 16.§ (1) bekezdésének a jelen ügyben alkalmazandó rendelkezése szerint ugyanis az adófizetési kötelezettség termékértékesítésnél és szolgáltatásnyújtásnál - a 17.§ és 18.§-okban meghatározott eltérésekkel - a teljesítés, illetve a részteljesítés időpontjában keletkezik.

Az Áfa tv. 16.§ (2) bekezdése szerint pedig a teljesítés időpontjának megállapítására - ha e törvény rendelkezéseiből más nem következik -, a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. (Ptk. 277.§-ában foglaltak szerint, amely a perbeli esetben nem volt vitás.)

Az Áfa tv. 28.§ (4) bekezdése pedig azt tartalmazza, hogy az adó felszámításakor az adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontjában érvényes adómértéket kell alkalmazni.

E rendelkezésekre tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek jogviszonyában az általános forgalmi adót még 25%-os mértékben kell figyelembe venni az alperes által megfizetendő vállalkozói díj összegének meghatározásakor.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy a felek közötti elszámolási vita megalapozott elbírálásához műszaki szakértő bevonása indokolt volt.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az előzetes bizonyítási eljárásban beszerzett, a peres eljárás során kiegészített szakértői véleményt aggálytalannak találta és az ítélezése alapjául elfogadta.

A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis kétséget kizáróan megállapítható, hogy a szakértő az alap- és a kiegészítő véleményei elkészítése során részben eltért a felek megállapodásaiban meghatározott egységáraktól, amelyet maga is elismert a 2006. július

3-án tartott tárgyaláson. Ezért az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy „s a szakértő így a felek által meghatározott egységáron a helyszíni szemle során tett felmérés után határozta meg a felperest megillető díjazásnak a mértékét”, iratellenes.

A Ptk. 200.§ (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. E rendelkezésnek megfelelően a felperest megillető vállalkozói díjak összegének meghatározása során a felek által kölcsönösen elfogadott egységárakat kellett alapul venni, tehát azokból sem a szakértő, sem a bíróság nem térhetett (volna) el.

Ezzel összefüggésben megállapítható az is, hogy a felperes részéről összeállított és az alperes által elfogadott teljesítésigazolások is tartalmaztak egységárakat, amelyek egyes tételek esetében eltértek a vállalkozási szerződés mellékletében meghatározott egységáraktól. Az ahhoz képest nyilvánvalóan később meghatározott eltérő egységárakat pedig - mint a felek részéről kölcsönösen elfogadott árakat - az utólagos elszámolás során ugyancsak irányadónak kellett volna tekinteni.

Mindezekből következően az alperes a fellebbezésében alappal kifogásolta, hogy a szakértő az alap- és kiegészítő szakértői véleménye készítésekor több esetben (zsaluzat, betonacél) eltért a felek megállapodásaiban meghatározott egységáraktól és alappal állította, hogy az így elvégzett számítása nem szolgálhatott volna alapul a felek elszámolási vitájának elbírálásához. Tény, hogy a szerződés mellékletében meghatározott egységáraktól való eltérést az alperes már az elsőfokú eljárásban sérelmezte, amelyet az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott (ellentmondás, 12. sorszámú beadvány melléklete, 17. sorszámú beadvány, 21. sorszámú jegyzőkönyv).

A rendelkezésre álló adatok alapján pedig a felperest jogszerűen - a szerződésben és a teljesítésigazolásokban meghatározott egységárak alapulvételével - megillető vállalkozói díj összege nem állapítható meg, e tekintetben tehát az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozatlan voltára az alperes helyesen hivatkozott. Mindemellett tény az is, hogy a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján megalapozottan nem lehet állást foglalni a felek között létrejött vállalkozási szerződés pontos tartalmát illetően sem. A peres iratok között ugyanis csak rossz minőségű fénymásolatok találhatók, amelyekből nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy a felperes az eredeti ajánlatára küldött alperesi válasz 3. (utolsó) oldalán milyen tartalmú megjegyzést tett, tehát pontosan mi volt a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata a szerződés tartalmát illetően.

Ezért a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróságnak mindenekelőtt a szerződés pontos tartalmát kell tisztázni és az újabb ítélete tényállásában rögzíteni.

Az alperes az érdemi ellenkérelmében a felperes követelésének összecszerúságát vitatta, ezért annak megalapozottságát - a Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel - a felperesnek kellett volna bizonyítania.

Mivel a rendelkezésre álló műszaki szakértői vélemény a felperest megillető vállalkozói díj összegét részben a felek szerződésétől eltérő mértékű egységárak alapulvételével határozta meg, az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban tájékoztatnia kell a felperest arról, hogy a megalapozott döntés meghozatalához a rendelkezésre álló szakértői vélemény kiegészítése szükséges, vagy - ilyen tartalmú indítvány esetén - új szakértői véleményt kell beszerezni, amelynek elmulasztása esetén a bizonyítatlanság

jogkövetkezményét a felperesnek kell viselnie. (Ez pedig az adott esetben azt jelentheti, hogy az alperest jogszerűen csak az általa elismert összeg megfizetésére lehet kötelezni.)

Amennyiben a felperes a megfelelő tájékoztatást követően a szakértői vélemény kiegészítését, vagy új szakértői vélemény beszerzését indítványozza, annak költségét pedig megelőlegezi, a bíróságnak a kért további bizonyítást el kell rendelnie. Annak során pedig a felperest jogszerűen megillető vállalkozói díj összegét - figyelembe véve az alperes részéről már teljesített kifizetéseket - a ténylegesen elvégzett munka mennyisége és a felek szerződésében, valamint (esetenként) az utólag készült teljesítésigazolásokban meghatározott egységárak alapulvételével kell a szakértővel kiszámíttatni.

A szakértő által az adott időszakban alkalmazott, átlagos egységárak alapján megállapított átlagárakat pedig csak azoknál a munkarészeknél lehet figyelembe venni, amelyekre a felek szerződése egységárat nem határozott meg.

A felek fellebbezési kérelmei ugyan nem tértek ki rá, azonban a Debreceni Ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezése az ítélet végrehajthatóságára vonatkozó, a Pp. 220.§ (1) bekezdésén alapuló általános követelménynek nem felelt meg, mivel a bíróság az alperest - a keresettel egyezően - „7%” kamat megfizetésére kötelezte, anélkül azonban, hogy megjelölte volna, hogy a mérték milyen időszakra (év, hónap, vagy nap) vonatkozik.

A megismételt eljárásban ezért tekintetben is szükséges a felperest felhívni a kereseti kérelme pontosítására.

A jelen határozattal az eljárás nem fejeződött be, ezért a peres felek pernyertességének és pervesztességének arányáról, tehát a perköltségek viseléséről csak a megismételt eljárás eredményétől függően lehet majd dönten. Eerre tekintettel a felperes csatlakozó fellebbezésének érdemi elbírálása jelenleg nem történhetett meg.

A felek ügyvédi munkadíjból származó másodfokú perköltségeit a Debreceni Ítéltábla a Pp. 252.§ (4) bekezdése alapján csupán megállapította, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének b.) pontja, (5) bekezdése és a 4/A.§-ának figyelembevételével (amelyhez az alperes esetében hozzá kellett számítani az általa lerótt 900 000 Ft fellebbezési eljárási illetéket is), az így megállapított költségek viseléséről ugyancsak az elsőfokú bíróságnak kell majd határoznia.

Debrecen, 2007. november 15.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

-kiadó-